

Dvouděložné rostliny

(uč.str.96 – 105 a internet - prohlédni si fotografie zástupců, PS str.44 – 49)

1.Pryskyřníkovité – jarní a často jedovaté byliny

a)vlhké háje - sasanka, jaterník, orsej

b)výslunné stráně - koniklec, hlaváček

c)vlhké louky a pastviny - pryskyřník, upolín, oměj

d)břehy potoků - blatouch

e)okrasné – čemeřice, orlíček, (=liána)

2.Mákovité – mléčnice → latex, olejnatá semena, jedov.

- vlaštovičník -

- mák vlčí -

- mák setý – nezralé tobolky jsou zdrojem

3.Brukvovité – štiplavá chuť (→ ochrana před)

a)zelenina - brukev zelná → ke....., kv.....,

ka....., rů..... ka....., ze..., br..... ;

křen, hořčice, ředkev → ředkvička

b)olejniny - brukev řepka olejka -

c)plané a plevelé – penízek, kokoška pastuší tobolka

d)skály - tařice

4.Růžovité – byliny i dřeviny (ostny, kolce),

hmyzosnubné, **léčivé účinky**

a) ovocné dřeviny:

slivoně (peckovice) = tř....., vi....., mer....., bro....., šves....., mi....., renkloda (=

ostružiník maliník (→ maliny) a **ostružiník křovitý** (→ ostružiny) – souplodí peckoviček

hrušeň, jabloň (malvice)

b) plané dřeviny – jeřáb, **hloh**, trnka

b) další užitkové rostliny – **jahodník**

c) okrasné – **růže** (→ vonný olej z květů, okrasné odrůdy, šípek = souplodí nažek)

d) planě rostoucí – mochna, kuklík, **krvavec**, **kontryhel**

Co mají společného maliny, ostružiny a šípky?

5. Bobovité – byliny i dřeviny, plodem je lusk (→ luštěniny), souměrný květ (pavéza, křídla, člunek), hmyzosnubné, symbióza s hlízkovými bakteriemi (žijí v kořenech a umožňují rostlině využít vzdušný dusík k její výživě)

a) luštěniny – vysoký obsah bílkovin:

hrách, fazol, čočka, sója

b) pícniny = krmivo pro dobytek:

jetel, bob, tolice vojtěška, vikev

c) planě rostoucí – hrachor, jetel, štírovník, lupina

d) dřeviny – janovec, štědřenec (= jedovatý zlatý déšť), vistárie (= okrasná liána), trnovník akát (S Amerika,

medonosný, odolný proti znečištění, zpevňuje svahy x rychle se šíří a potlačuje původní rostlinstvo)

e) další užitkové rostliny – lékořice, podzemnice olejná (→ burské oříšky)

6. Miříkovité - složený okolík (*nakresli obr.33/str.101*), plodem je dvounažka, charakteristicky voní

a) koření – kmín, fenykl, koriandr, bedrník anýz, kopr

b) kořenová zelenina – mrkev, petržel, pastinák, miřík celer

c) planě rostoucí – bršlice kozí noha, bolševník, kerblík, bedrník

d) nebezpečné - bolševník velkolepý (= největší bylina u nás, šťáva způsobuje bolestivé puchýře na kůži)

e) jedovaté – bolehlav

7. Brutnákovité

a) planě rostoucí – hadinec, pomněnka

b) **léčivé – kostival, plicník**

8. Hvězdnicovité – druhově bohatá čeleď, květenství úbor (květy jazykovité po obvodu lákají a květy trubkovité → plodem je nažka s chmýrem), některé obsahují mléčnice → latex (→ ochrana před a zacelení)

a) olejniný - slunečnice (olejnatá semena)

b) listová zelenina - locika → hlávkový salát, čekanka listová (čekankové puky)

c)léčivé – heřmánek (vyklenuté a duté květní lůžko), měsíček, podběl, devětsil, pelyněk, řebříček, pampeliška

d)jedovaté – vratič

e)plané – starček, lopuch, pcháč, rmen, bodlák, chrpa, kopretina, sedmikráska, čekanka (kořen → cikorka), mléč

f)okrasné – jiřina, aksamitník (= afrikán), gerbera, chryzantéma (= listopadka)

9.Lilkovité – často jedovaté, plodem je tobolka a bobule

a)plodová zelenina – paprika, rajče, lilek vejcoplodý (= baklažán)

b)okopaniny – lilek brambor - jedlá je jen oddenková hlíza,

c)tabák – listy obsahují nikotin → závislost

d)plané = jedovaté – lilek potměchuť, lilek černý, rulík zlomocný, blín černý

e)okrasné – mochně, petúnie, durman (jedovatý)

10.Hluchavkovité - aromatické (= voní), čtyřhranná lodyha, křížmostojné listy, hmyzosnubné

a)koření – rozmarýn, majoránka, máta, dobromysl (= oregano), bazalka, saturejka, tymián (= mateřídouška)

b)léčivé – šalvěj, levandule

c)plané – hluchavka, pitulník, mateřídouška, zběhovec, černohlávek